

Liden i Oslo 9.4.46.

9. april.

Det mørkeste blad i Norges historie er det som knytter seg til begivenhetene omkring 9. april. Vi var et lite, fredselkende folk som ønsket å stå på god og fortrolig fot med alle våre granner, de store som de små. Likevel ble vi uten foranledning og krigserklæring overfalt natten til 9. april.

Overfallet var godt forberedt. Ty-ske spioner hadde operert i Norge i årevis. Vi skulle nå brukes som utfallsport mot England. Det var altså vår strategiske beliggenhet som var den egentlige årsak til kupet og okkupasjonen og ikke de mineutleginger som de nazityske myndigheter beskyldte de allierte for. Lenge før det ble søkt gjennomført, lå tyske militære skjult ombord i handelsskip her i Oslo, i Bergen, Narvik og Tromsø. General von Falkenhorst som fikk ledelsen av de militære operasjoner, kom hit på forhånd som sivilist under navnet von Horst. Vi var med i en større plan som vi alene ikke kunne ha hindret ved mobilisering eller andre militære foranstaltninger. Herrefolket hadde satt seg fore å erobre verdensherredømmet. I dette spill var Norge en brikke. Når anzistene hadde seiret, skulle vi innlemmes i det stortyske riket.

De metoder herrefolket brukte, vil aldri bli glemt. Noe så utpekulært, djevelsk og gement har ingen tenkt seg muligheten av i vår tid. Det kunne ikke være mennesker. —

De kunne ikke begå slike uhyrligheter! Det var et nokså vanlig utbrudd. Og enda tilhørte vi jo den så høytstående ariske rase. Tyskerne behandlet derfor oss særlig elskverdigg. Det sa de i hvert fall selv. Da kan en tenke seg deres opptreden i visse andre land. Men sånn er nazismen. Den gjør mennesker til dyr. Det har vist seg også i Italia, Spania og ellers. Men tyskerne er gjennom sin mindreverdighetsfølelse og militarisering, som henger sammen med oppdragelse og miljø, lett påvirkelige i denne retning. Det tyske folk får imidlertid dyrt betale for de vanvittige storhetsdrømmer og forferdelige utskielser. Ingen begår en slik forbrytelse ustraffet.

Tyskerne som brøt seg inn i landet 9. april og de som kom senere, var dog fremmede og fiender. Verre enn dem var våre egne som sviktet sitt land og sitt folk da det gjaldt som mest, og som oven i kjøpet gikk innbruddsmennene til hån. Ledende norske quislinger var utvilsomt i kontakt med nazityske myndigheter endog før 9. april. «Fritt Folk» ble utvidet like før overfallet. Nasjonal Samling hadde i den tid flust opp med penger. Det ble holdt orienterende møter den 8. april. Nasjonal Samlings medlemmer var forberedt på at nå foresto store begivenheter, nå skulle de få sin store sjanse.

De sto også parat. Quisling og garden rundt ham. Og alle store og små quislinger utover landet. Nå meldte de seg til tjeneste — hos fienden. Dens operasjoner ble lettet. Det nazistiske etterretningsvesen ble straks organisert under tysk ledelse.

Overalt var quislingene i travle virksomhet. Bare noen få vendte forræderne ryggen. Den nazistiske giften hadde gått de aller fleste slik i blodet, at det ikke lenger fantes grenser for de forbrytelser de kunne begå eller gjøre seg medskyldige i.

Nye forrædere strømmet til. Det så ut til at tyskerne skulle seire. Kverulanter, miskjente størrelser, alkoholister, undermålere av enhver art og andre svake sjeler gikk i tyskernes tjeneste. Veien gikk gjennom Nasjonal Samling. Forræderne strevde i sitt ansikts sved så lenge tyskerne marsjerte på de ulike frontavsnitt. Da omslaget kom, fikk flere av disse foraktelige svikere betenkeligheter og begynte etterhånden også å ro. Men vi skal ikke et øyeblikk glemme hvilken skam, skade og hvilke lidelser de påførte sitt eget folk. Det er forbrytelser som er så himmelropende at de skyldige må trekkes til ansvar. Ellers blir ikke luften ren her i landet.

I motsetning til den flokk som sviktet, har vi de mange som viste et mot, en seighet og tross som kan stå som et eksempel for alle tider på hva folk kan makte i prøvelsens stund. Det viste seg nå, som ellers når det røyner på, at det er en kvinnes eller manns karakterstyrke det beror på. Det var denne egenskap som nå ga seg de vakreste utslag og underbygde det samhold, den fasthet og seiersbevissthet som bar over alle vanskeligheter.

Mange ofret i disse årene alt.

9000 landsmenn falt under krigen og okkupasjonen på slagfeltet, omkom på sjøen og i fengs-

ler og konsentrasjonsleirer. Noen ble også skutt ned i sine hjem og på gater eller landeveier. Mange ble pint og plaget til døde. Det største offer ble brakt av våre sjøfolk. Fra 9. april 1940 og til krigens slutt fant 3500 norske sjømenn en våt grav. Tar vi dem som satte livet til fra krigen begynte høsten 1939 til vi ble med våren 1940, kommer tallet opp i 4000. Ingen har gjort seg så fortjent til nasjonens takk og anerkjennelse som sjøfolkene.

Vi skal nå hedre de som stred i første linje og de som falt i striden ved at vi fortsetter deres livsgjerning: å bygge opp og bygge ut Norge og skape trygge og levelige kår for alle. Vi kan det, om vi vil. Og videre at vi tar aktiv del i arbeidet for å få tømret opp en handlekraftig internasjonal sikkerhetsorganisasjon og da er villig til å påta oss de forpliktelser den pålegger sine medlemmer.

Krigen var internasjonal. Det fikk våre sjømenn framfor alle andre erfare. Kampen for freden er også en internasjonal oppgave. Det må vi forstå og erkjenne slik at det kommer til uttrykk i vårt arbeid for det nye Norge som ikke vil eller kan være seg selv nok, men som vil stå last og brast med de andre med å trygge freden og friheten som også er grunnlaget for de enkelte folks rett til å leve sitt eget liv innenfor fellesskapets ramme.

Tenk det da!